

הלקח הנשגב מרוח הסערה שהשתוללה בארה"ב: כל יום יש רוח סערה אלא שהקב"ה שומר עלינו!

ברעה תתמוגג, יחוגו וינועו כשיכור וכל חכמתם תתבלע, ויצעקו אל ה' בצר להם וממצוקותיהם יוציאים, יקם סערה לדממה ויחשו גליהם, וישמחו כי ישתוקו וינחם אל מחוז חפצם, יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם, וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו".

"הודו לה' שגובה חובתו של אדם בטובתו"

מה אם כן המצב עם אלה מאחינו בני ישראל, שהסערה גרמה נזק רב לרכושם, וכפי השמועה ישנם בעוונותינו הרבים הרבה שניזוקו קשות. הנה על כך מוטלת עלינו החובה להצטער בצערם ולסייע להם בכל הסיוע, אולם עליהם מוטלת החובה לזכור מאמר נפלא ונורא בדברי חכמינו ז"ל, שצרה כזו היא בכלל הפסוק שהזכיר דוד המלך שלש פעמים (תהלים קו-א, קז-א, קלו-א): "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו".

ענין זה למדנו ממה ששנינו בגמרא (פסחים קיח.): "אמר רב חסדא, מאי דכתיב הודו לה' כי טוב, הודו לה' שגובה חובתו של אדם בטובתו, עשיר בשורו, ואת עני בשיו, יתום בביצתו, אלמנה בתרנגולתה". ופירש רש"י: "עשיר בשורו, מפסידו ממון ומכפר על גופו". נמצינו למדים מזה, כי בשעה שאדם מפסיד ממון, הוא צריך להודות לה' בבחינת: "הודו לה' כי טוב", שהביא עליו עונש בממונו במקום עונש בגופו.

רוצים רק לבחון את המצב לפי מבטם של חכמינו ז"ל הראשונים והאחרונים, אשר השכילו לבאר כל מצב ברוח קדשם ובדעת תורתם.

ברכה לה' בורא העולם: "עושה מעשה בראשית"

ובכן ראשית דבר עלינו להאמין באמונה שלימה, וגם להביע את אמונתנו בברכה לה', שכל איתני הטבע היוצאים מגדר הרגיל, הם בהשגחת המשגיח הקב"ה, שברא את העולם וכל עניני הטבע, כמו שנפסקה להלכה בשלחן ערוך (או"ח סימן רכז סעיף א):

"על הזיקים, והוא כמין כוכב היורה כחץ באורך השמים ממקום למקום ונמשך אורו כשבת, ועל רעידת הארץ, ועל הברקים, ועל הרעמים, ועל רוחות שנשבו בזעף, על כל אחד מאלו אומר, ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם עושה מעשה בראשית, ואם ירצה יאמר, ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שכוחו וגבורתו מלא עולם".

זאת ועוד מוטלת החובה על כל אחד שהיה במקום הסערה, להודות ולהלל לה' שיצא חי בריא ושלם בלי שום נזק, כמו שאמר דוד המלך נעים זמירות ישראל (תהלים קז-כג):

"יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים, המה ראו מעשי ה' ונפלאותיו במצולה, ויאמר ויעמד רוח סערה ותרומם גליו, יעלו שמים ירדו תהומות נפשם

חלק גדול מאחינו בני ישראל תושבי הגולה בארצות הברית של אמריקה, בפרט בשכונות היהדות החרדיות בעיירות ניו יורק וניו ג'רזי, מסתובבים בימים אלו במצב רוח מהורהר, חלקם אפילו מדוכדך. הסיבה לכך היא רוח סערה, סופה קשה, או בשם הלועזי הוריקן, שפקדה את ארה"ב והכתה בחוף המזרחי בעוצמה רבה, עד ששיתקה חלק גדול מתפקוד המדינה.

נהרות האוקיינוס עלו על גדותיהם בכל החופים, והציפו אלפי בתים הסמוכים לחוף. עצים גדולים נעקרו, בתים רבים נהרסו, ובנסים ונפלאות לא היו נזקים בנפש כי אם ברכוש. נזקים רבים שנאמדים במיליארדים, נגרמו לבעלי עסקים ולאנשים פרטיים. אחרי כמה שעות של השתוללות והרס, המשיכה הסערה בדרכה כלעומת שבאה, משאירה אחריה הרס וחורבן שלא ישכחו שנים רבות.

אחרי אסון כבד כזה מתעוררים המאמינים בה' ובתורתו, לשאול ולחקור מהו הלקח שאדם מאמין צריך ללמוד מאירוע כזה. קשה לנו להצטרף למקהלה של נביאי הזעם, שמחפשים מיד חטאים עוונות ופשעים שגרמו לסערה הזאת, וכל המרבה לספר הרי זה בעינינו משובח, כי דברים כאלו לא נמסרו לכל אחד, כי אם לגדולי הדור, מנהיגי ישראל, בעלי רוח הקודש, וכבר אמרו על כך (ברכות טז:): "לא כל הרוצה ליטול את השם יטול". אנו

החובה מוטלת עלינו לזכור בכל עת ובכל שעה מאמר הגמרא: "אדם יוצא לשוק, יהי דומה בעיניו כמי שנמסר לסרדיוט, חש בראשו, יהי דומה בעיניו כמי שנתנוהו בקולר", וצריך להודות ולהלל לה' שלש פעמים בכל יום בברכת מודים: "ועל נסיך שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים".

אולם הלא כבר העיד הקב"ה (בראשית ח-כא): "כי יצר לב האדם רע מנעוריו", והיצר משכיח מאתנו לזכור בפועל שאנו חיים בצל של נסים ונפלאות, לכן מתעורר הקב"ה מזמן לזמן להראות לנו בפועל ממש, איך שהוא עושה מעשה בראשית, והוא שולח רוח סערה בעולם, כאשר החושים יודעים מראש בחכמת הטכנולוגיה, שהיא עתידה להגיע לעיר זו ולמקום זה בשעה כזו, אך עם כל חכמתם נתקיימה אצלם מאמר החכם מכל אדם (משלי כא-ל): "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה נגד ה'".

ומזה נלמד לקח נשגב, כי בעצם גם כאשר אין אנו רואים רוח סערה, אנו נמצאים בכל מיני סכנות של פגעי הזמן, החל בכלל ישראל שעליהם כבר יסד בעל הגדה של פסח: "והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, והקב"ה מצילנו מידם", וכלה בכל אחד מאתנו בפרט שנמצא בסכנה, ולא בחנם תיקנו חכמינו ז"ל לברך כל בוקר: "פוקח עורים", "זוקף כפופים", "המכין מצעדי גבר", וכמה בני אדם אינם קמים כלל בבוקר, וגם מהקמים ישנם כאלה שאינם יכולים לדרוך על כף רגלם, ה' ישמרנו ויצילנו, ואם אנו כן זוכים להגיע הביתה בשלום בלי שום פגע, אנו חייבים להודות ולהלל לה' על כל הטוב אשר גמלנו.

"לפי שהוא יתברך עושה חסד עם כל אדם בכל יום ובכל עת ובכל רגע, אלא שאין בעל הנס מכיר בניסיו, סבור עולם כמנהגו הוא נוהג, ואינו מרגיש שכל פסיעה ופסיעה, וכל תנועה ותנועה, וכל נשימה ונשימה הוא ממנו יתברך שמו, כמו שנאמר (תהלים לז-כג) מה' מצעדי גבר כוננו, וכתוב (איוב יב-י) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש.

והיה מן הראוי שיודה האדם ויברך בכל עת ובכל רגע על כל פסיעה ותנועה ונשימה, כמו שאמרו חכמים כל הנשמה תהלל יה, על כל נשימה ונשימה חייב אדם להלל יה, וכל מי שאינו מעלה על לבו בכל רגע שהכל מאתו יתברך אלא עולם כמנהגו נוהג, הרי הוא ככופר בו חס ושלום.

ולפי שהוא מן הנמנע שיעמוד אדם מן הבקר ועד הערב, ויתן שבח והודאה על כל פסיעה ונשימה ותנועה, וכל שכן רוב בני העולם הולכים תמיד אחרי הבלי העולם הזה באסיפת ממון וכיוצא בזה... ולזאת המציאו אנשי כנסת הגדולה תקנה, ויסדו לומר בכל תפלה ערב ובקר וצהרים ברכת הודאה.

כדי שיכלול אדם בהודאה אחת, את כל הנשימות וחסדים ונפלאות שהוא יתברך עושה עמו בכל רגע, ויוצא ידי חובת כולן בבת אחת בהודאה אחת, ולזה יסדו לומר מודים אנחנו לך וכו', על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך, דהיינו על כל נשימה ונשימה, ועל נסיך שבכל יום ויום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים".

הנה כי כן מכל האמור למדנו, כי בכל יום אנו נמצאים פעמים אין ספור, תחת התקפה של "רוח סערה" בכל מיני צורות שונות, אלא שאין אנו יודעים על כך, אבל

כל יום אנו נמצאים ברוח סערה והקב"ה מצילנו

אולם הלקח היותר נשגב שאנו חייבים ללמוד מרוח סערה כזו שפקדה את תושבי ארצות הברית, הוא לזכור תמיד כי בכל יום עוברת עלינו רוח סערה בכל מיני צורות, כי באותו רגע שאנו יוצאים לרחוב אנו כבר נמצאים בסכנה גדולה, אלא שהקב"ה הרוב רחמי וחסדיו שומר עלינו, כמו ששנינו בגמרא (שבת לב.):

"אדם יוצא לשוק, יהי דומה בעיניו כמי שנמסר לסרדיוט, חש בראשו, יהי דומה בעיניו כמי שנתנוהו בקולר, עלה למטה ונפל, יהי דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגרדום לידון, שכל העולה לגרדום לידון, אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול, ואלו הן פרקליטין של אדם תשובה ומעשים טובים".

זאת ועוד מצינו בענין זה מאמר נפלא בגמרא (נדה לא.):

"דרש רב יוסף, מאי דכתיב (ישעיה יב-א) אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני, במה הכתוב מדבר, בשני בני אדם שיצאו לסחורה, ישב לו קוץ לאחד מהן התחיל מחרף ומגדף, לימים שמע שטבעה ספינתו של חבירו בים, התחיל מודה ומשבח, לכך נאמר ישוב אפך ותנחמני, והיינו דאמר רבי אלעזר, מאי דכתיב (תהלים עב-יח) [ברוך ה' אלקים אלקי ישראל] עושה נפלאות לבדו, וברוך שם כבודו לעולם, אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו".

"על נסיך שבכל יום עמנו"

ומה נפלאים הם דברי ה"תורת חיים" (ב"ק טז. ד"ה שדרו של אדם), שביאר הטעם שתקנו אנשי כנסת הגדולה לומר ברכת "מודים אנחנו לך" בתפלת שמונה עשרה ערב ובוקר וצהרים, כדי להודות לה' על הנסים שהוא עושה עמנו בכל נשימה ונשימה, והנה הם הדברים בלשון קדשו: